

ภาคผนวก ข.
แบบเสนอโครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านไทย

แบบเสนอโครงการวิจัย

(A Research Proposal)

เรื่อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านไทย

(Factors Related to Community Development in Thai Villages)

เสนอ

คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรพรรณ กาญจนะจิตรา

(Associate Professor Dr.Chiraphan Kanchanachitra)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

กันยายน – ตุลาคม 2530

สารบัญ

		หน้า
ตอนที่ 1	คำนำ	173
	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	175
	วัตถุประสงค์	180
	สมมติฐานการวิจัย	181
	ขอบเขตการวิจัย	181
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	182
ตอนที่ 2	วิธีดำเนินการวิจัย	1 8 3
	คำนำ	183
	การกำหนดรูปแบบการวิจัย	183
	การวิเคราะห์ข้อมูล	185
ตอนที่ 3	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	186
ตอนที่ 4	งบประมาณในการดำเนินการวิจัย	187
ตอนที่ 5	บรรณานุกรม	188
ตอนที่ 6	ประวัติผู้ทำโครงการ	194

ตอนที่ 1

ที่มาของปัญหา

การพัฒนาชุมชน เป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้ในการพัฒนาชนบท การพัฒนาชุมชนเป็นแนวความคิดที่เกิดจากความต้องการที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจ สังคม การปกครองในท้องถิ่นชนบทด้วยพลังของมวลชนในชนบทนั้นประกอบด้วยความช่วยเหลือของรัฐบาล แนวความคิดของการพัฒนานั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา คือ การสร้างอุดมการณ์ในการพัฒนาให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนทุกคน โดยการพัฒนาความคิดและพัฒนาความสามารถของประชาชนให้สูงขึ้น โดยการให้การศึกษอบรมประชาชนทุกเพศทุกวัยให้มีความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการปรับปรุงอาชีพ สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ซึ่งเน้นการยกมาตรฐานการครองชีพและความ เป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2505 ได้มีการจัดตั้งกรมการพัฒนาชุมชนขึ้น สังกัด กระทรวงมหาดไทย เพื่อรับผิดชอบงานพัฒนาชุมชนของรัฐบาลและในปี พ.ศ. 2507 โครงการพัฒนาชุมชนได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายได้นำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการพัฒนา ประเทศ แนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน คือ การรู้จักช่วยตนเอง (Self-Help approach) โดยใช้กำลังทรัพยากรของประชาชนให้มากที่สุดและขอความช่วยเหลือจากภายนอกให้น้อยที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงาน ก็เป็นหัวใจของงานพัฒนาชุมชน เพราะงานพัฒนาชุมชนมิใช่เป็นการบริการให้เปล่าจากรัฐ แต่เป็นงานที่ทำโดยอาศัยความร่วมมือกัน ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน นอกจากนี้ยังถือหลักของการมีส่วนร่วมที่ว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ วางแผนงาน การปฏิบัติการ และร่วมบำรุงรักษา ในขณะเดียวกัน ในการทำงานกับประชาชนต้องยึดหลักการที่ว่าความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคิดที่ว่าเป็นของประชาชนและช่วยกันดูแลรักษาต่อไปนอกจากนี้งานพัฒนาชุมชนถือว่าเป็นกระบวนการให้การศึกษาภาคชีวิตแก่ประชาชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา การให้การศึกษาจึงต้องให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องกันไป ครอบคลุมทั้งด้านชีวิตอยู่ในชุมชน นักพัฒนาจึงต้องทำงานกับคนทุกเพศทุกวัย จนทำให้เกิดการพัฒนาสังคมขึ้น

ความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งกรมการพัฒนาชุมชนขึ้นในปีพ.ศ. 2505 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรเพื่อการพัฒนาชนบทเป็นจำนวนมาก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกฐานะ

ความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น การดำเนินงานพัฒนาชุมชนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ทัศนคติ และรูปแบบพฤติกรรมของประชาชนในชนบท (กรมการพัฒนาชุมชน : 2530) อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาชุมชนประสบปัญหาหลายประการ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขทั้งทางด้านประชาชน และรัฐบาล การศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ได้ระบุถึงปัญหาบางประการ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น การศึกษาวิจัยของ Yatsushiro (1966) Suvanajata (1964) Vayavananda (1966) และ จีรพรรณ กาญจนะจิตรา (2528) ซึ่งมุ่งความสนใจไปยังปัญหาที่เกิดจากทางด้าน รัฐบาล เช่น บทบาทของพัฒนากร การฝึกอบรมพัฒนากร ความพึงพอใจของพัฒนากรในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เป็นต้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ในแง่ที่มุ่งความสนใจไปยังประชาชนในชนบทที่เป็นประชาชนเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงในโครงการพัฒนาชุมชน

Foster (1965:58-59) ได้ชี้ให้เห็นว่า ในสังคมจะมีแรงเสริมอยู่ 2 ชนิด คือ (1) แรงสนับสนุน และ (2) แรงต่อต้าน แรงเสริมทั้ง 2 ชนิดนี้จะต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา แรงเสริมชนิดแรก พยายามที่จะขจัดภาวะความสมดุลออกไป เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แรงเสริมประเภทหลัง เป็นแรงต่อต้านไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อนักวางแผนพยายามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านใดก็ตาม ควรระมัดระวังอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นจากแรงเสริมทั้ง 2 ชนิดนี้ แรงสนับสนุนและแรงต่อต้าน เพื่อให้ยังคงที่มีปรากฏอยู่ในทุกสังคม เพราะฉะนั้น เป็นหน้าที่ของนักพัฒนาที่จะวางแผนผสมผสานแรงเสริมทั้ง 2 ชนิดนี้เข้าด้วยกัน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ระบุถึง แรงเสริมและปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาชุมชน เครื่องชี้ถึงประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรชุมชน ปัจจุบัน กรมการพัฒนาชุมชนได้พยายามส่งเสริมการแนะนำการเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ เช่น ข้าวพันธุ์ใหม่ การใช้ปุ๋ยหมัก การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ยาฆ่าแมลง และการใช้เครื่องจักรขนาดเล็กในการเกษตร เพื่อช่วยเพิ่มพูนผลผลิตในไร่นา ในขณะเดียวกันเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนในชนบทด้วย ดังนั้นการศึกษานี้จึงเกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยจะระบุถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร และการมีส่วนร่วมทางสังคมเท่านั้น

การศึกษานี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และทำให้ทราบถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแนวทางนโยบายในการดำเนินการพัฒนาชุมชนในประเทศไทยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการยอมรับวิทยาการใหม่หรือนวัตกรรม (Adoption of Innovation Theories)

เครื่องชี้ของความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชน คือ การยอมรับวิทยาการใหม่ในเรื่องต่าง ๆ หรือการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้น ทฤษฎีที่อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวมีอยู่หลายทฤษฎีในที่นี้จะกล่าวถึงแนวความคิดทฤษฎีของRogers

Rogers (1963) กล่าวว่า การที่บุคคลจะยอมรับวิทยาการใหม่ไปช่วยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้น จะต้องผ่านกระบวนการยอมรับ (Adoption process) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการรับรู้ (Awareness stage) หมายความว่า บุคคลได้กระทบวิทยาการใหม่ หรือความคิดใหม่เป็นครั้งแรก แต่ยังไม่มีความรู้อย่างแจ่มแจ้งในวิทยาการใหม่นั้น เป็นการรับรู้วาทวิทยาการใหม่มีอยู่ แต่ยังไม่ได้แสวงหาข่าวสารเพิ่มเติม

2. ขั้นความสนใจ (interest stage) หมายความว่า บุคคลเริ่มสนใจความรู้ใหม่ และพยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

3. ขั้นการประเมินผล (evaluation stage) หมายความว่า บุคคลคิดทบทวนไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียของความรู้ใหม่อยู่ในใจก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะทดลองทำหรือไม่ทำต่อไป

4. ขั้นการทดลอง (trial stage) หมายความว่า บุคคลนำความรู้ใหม่ไปปฏิบัติในขนาดเล็ก ๆ เป็นการทดลองเพื่อดูผลก่อนจะตัดสินใจยอมรับโดยเต็มที่ต่อไป

5. ขั้นการยอมรับ (Adoption stage) หมายความว่า เป็นขั้นตอนที่บุคคลตกลงใจนำวิทยาการใหม่ไปปฏิบัติต่อไปอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการยอมรับผลการทดลองในขั้นก่อนว่าใช้ได้ผล นอกจากนี้ Rogers ได้เสนอลักษณะของวิทยาการใหม่ 5 ประการ ดังนี้

1. ความได้เปรียบสัมพัทธ์ (relative advantage) หมายความว่า วิทยาการใหม่มีส่วนดีเหนือกว่าของเดิม เป็นเรื่องของทัศนภาพ (perception) ของสมาชิกของสังคมที่มีผลกระทบต่อการยอมรับ กล่าวคือ ผู้ที่มองเห็นความได้เปรียบชัดแจ้งย่อมจะรับวิทยาการใหม่เร็วกว่าบุคคลอื่น

2. ความสอดคล้องกัน (compatibility) หมายความว่า วิทยาการใหม่มีความสอดคล้องกับค่านิยม และประสบการณ์ในอดีตของผู้ยอมรับ หากไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม การยอมรับจะไม่รวดเร็วเท่ากับวิทยาการใหม่ที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมนั้น

3. ความซับซ้อน (complexity) หมายถึง วิทยาการใหม่ที่มีลักษณะยากแก่การทำความเข้าใจและนำไปใช้ วิทยาการใหม่อาจจัดลำดับจากยากไปหาง่าย ซึ่งความซับซ้อนของวิทยาการใหม่ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับอัตราการยอมรับของเกษตรกร

4. ความสามารถแยกย่อยออกเป็นส่วน ๆ ได้ (divisibility) หมายถึง ระดับที่วิทยาการ

ใหม่สามารถแยกย่อยออกไปทำการทดลองทำในขอบเขตจำกัดได้ ซึ่งจะได้รับการยอมรับเร็วกว่า วิทยาการใหม่ที่ไม่สามารถแยกย่อยออกไปทดลองทำในส่วนเล็ก ๆ ได้

5. ความสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจได้ (communication) หมายความว่า ระดับที่ผลของวิทยาการใหม่ สามารถแผ่กระจายไปยังบุคคลอื่น ผลของความคิดใหม่บางอย่างก็ง่ายแก่การสังเกตและสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจได้ ดังนั้นความสามารถสื่อสารของวิทยาการใหม่ตามการรับรู้ของสมาชิกในสังคมมีผลทำให้อัตราการยอมรับแตกต่างกัน

2. ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม (The Multiple Factors Theory of Decision Making and Social Action)

การตัดสินใจและการกระทำของบุคคลและองค์กรต่อปัญหาหรือเรื่องหนึ่งเรื่องใดนั้นในทรรศนะของ Reeder เขากล่าวว่าเหตุผลในการตัดสินใจและกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลหรือองค์กร สามารถทำความเข้าใจวิเคราะห์และอธิบายได้ ภายใต้ปัจจัย 14 ประการ ซึ่งแบ่งออกเป็นปัจจัยของความเชื่อและความไม่เชื่อ (beliefs and disbeliefs) 10 ประการ และการกระทำทางสังคม 4 ประการ

ความเชื่อและความไม่เชื่อ (beliefs and disbeliefs) 10 ประการที่ Reeder กล่าวถึงคือ

ก. ปัจจัยดึงดูด (pull factors)

1. เป้าประสงค์ (goals) คือ กิจกรรม วัตถุประสงค์ คุณลักษณะ ความเชื่อ ความรู้สึก การกล่าวถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเงื่อนไขที่ผู้กระทำปรารถนาหรือไม่ปรารถนา หรือเป็นความมุ่งประสงค์ที่จะให้บรรลุผลและสัมฤทธิ์ผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าหมายไว้ก่อนล่วงหน้า และผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ

2. ความเชื่อ (belief orientations) คือความเข้าใจของผู้กระทำหมายรวมถึงความคิดความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ความเชื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม การที่บุคคลเลือกประพฤติ คือ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมต้องอาศัยความเชื่อพื้นฐานอยู่ด้วยเสมอ

3. ค่านิยม (value standards) คือ ความเชื่อ ระบบของความเชื่อ ทศณคติ พฤติกรรม คุณลักษณะ เงื่อนไข ที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมนี้เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งแต่มีลักษณะถาวร โดยเชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น

4. ขนบธรรมเนียมประเพณีและนิสัย (habits and customs) คือแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณี และถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับ

ด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย ไม่มีทางอนุมัติหรือลงโทษอย่างเด็ดขาดจากรัฐบาลหรือตัวบทกฎหมายในการตัดสินใจที่จะเลือกทำพฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

ข. ปัจจัยผลักดัน (push factors)

5. ความคาดหวัง (expectations) คือ ทำหน้าที่ของบุคคลอื่น บุคคล กลุ่ม สังคม ที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคล ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับความคาดหวังและหน้าที่ของบุคคลอื่นด้วย

6. ข้อผูกพัน (self-commitment) คือ ความเชื่อของผู้กระทำว่า เขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้น ๆ เนื่องจากเขารู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

7. การบังคับ (forces) คือ สิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น เพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจจะกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น เขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับก็จะทำให้การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

ค. ปัจจัยสนับสนุน (Able factors)

8. โอกาส (opportunity) เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ บุคคลมักจะตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อเขาคิดว่าโอกาสเปิดให้เขากระทำได้

9. ความสามารถ (ability) คือ การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตัวเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคมเพราะเขารู้ว่าการตัดสินใจกระทำไปแล้วเขามีความสามารถที่จะทำได้แน่นอน โดยทั่วไปการกระทำพฤติกรรมใด ๆ นั้น บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน

10. การสนับสนุน (supports) คือ สิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจากคนอื่น ดังนั้นบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อเขารู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น

ปัจจัยทั้ง 10 ประการนี้ เป็นปัจจัยที่ Reeder เชื่อว่า เป็นกลุ่มเหตุผลของการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของมนุษย์ กล่าวคือ การที่บุคคลจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดย่อมมีเหตุผลในการกระทำแฝงอยู่ทั้งสิ้น และเหตุผลดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น แต่จะประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยของเหตุผลหลายประการ ซึ่งอาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

การกระทำทางสังคม 4 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของมนุษย์ ได้แก่

1. ความคิดเห็น (opinions) เป็นความเชื่อหรือความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ที่เขาได้รับ

2. อารมณ์หรือความรู้สึก (sentiments) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อบางสิ่งบางอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัวเอง ซึ่งจะมีความรู้สึกที่ดีและไม่ดี อาจแสดงออกมาทางสีหน้าและท่าทางเมื่อคิดหรือพูดสิ่งนั้น เช่น ความรู้สึกต่อต้านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเมื่อเขาพบสิ่งนั้น เขาจะเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกโกรธและไม่พอใจในสิ่งนั้น

3. การคาดคะเนพฤติกรรมของตน (hypothetical actions) คือ แนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออกไปโดยเขาจะพิจารณาถึงผลดีผลเสียของการที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ก่อน ถ้าพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออกไป จะได้ผลเสียมากกว่าผลดีเขาก็จะไม่กระทำ

4. พฤติกรรมที่แสดงออก (gross behavioral responses) หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ หลังจากผ่านขั้นตอนของการคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ แล้ว

นอกจากนี้ Reeder ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่จะมีผลต่อการกระทำทางสังคม ดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคนซึ่งแต่ละคนจะมีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำ

2. บุคคลหรือองค์การ จะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเองได้คิดว่ามันสอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของเขาในสถานการณ์นั้น ๆ

3. ปัจจัยหรือเหตุผลนั้น ผู้ตัดสินใจเองจะตระหนักหรือให้น้ำหนักที่แตกต่างกันในการเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่จะมามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

4. เหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น อาจจะเป็นเหตุผล 5 หรือ 6 ประการ หรือมากกว่าจากจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่กล่าวมาแล้ว

5. เหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจนั้นไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้ง 10 ประการในการตัดสินใจในเรื่องหนึ่ง ๆ

6. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้

7. ในบางสถานการณ์จะมีบ่อยครั้งที่จะมีทางเลือกสองหรือสามทางเพื่อที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น

8. ผู้กระทำหรือผู้ที่ตัดสินใจอาจจะเลือกทางเลือกโดยเฉพาะซึ่งแตกต่างกันออกไปในบุคคลแต่ละคน

9. เหตุผลที่จะตัดสินใจ สามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกเลือกแล้ว

ทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้ระบุถึงปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การยอมรับวิทยาการใหม่ และการมีส่วนร่วมทางสังคม ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ปัจจัยทางสังคม บางประการเพื่ออธิบายเหตุผลในการตัดสินใจยอมรับวิทยาการใหม่และการมีส่วนร่วมทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้ถูกนำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เพื่ออธิบายถึง พฤติกรรมยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Singh (1969) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรในหมู่บ้านม้งนัต ประเทศอินเดีย พบว่า การติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสารแบบรายบุคคล ของพนักงานส่งเสริมการเกษตรและพัฒนามากได้ผลดีที่สุด และเกษตรกรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร

Greene (1971) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อัตราการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ราบภาคกลางของประเทศไทย พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร คือ เกษตรกรที่มีรายได้สูง ผลผลิตในไร่สูง ขนาดของที่ดินใหญ่มีแนวโน้มในการเพาะปลูกอย่างอุดมสมบูรณ์จะยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรได้เร็ว

Rogers (1973) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำคัญของบุคคลที่มีผลต่อการยอมรับ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี พบว่า คุณลักษณะของผู้ยอมรับวิทยาการใหม่โดยถือเอาสภาพ ทางสังคมและเศรษฐกิจ บุคลิกภาพของเกษตรกร และพฤติกรรมการสื่อความรู้เป็นตัวแปรอิสระ เขาพบว่าผู้ยอมรับทำตามก่อนเพื่อนมักจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ ระดับการศึกษาสูง ขนาดการถือครองที่ดินมาก ติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนและนอกชุมชนอยู่เสมอ และมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และได้รับข่าวสารจากทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ

Ploch (1974) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในองค์กร แบบเป็นทางการ พบว่า ผู้ที่มีคะแนนเข้าร่วมกลุ่มในระดับสูง คือ ผู้ที่เชื่อว่าเขาจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ในขณะที่ผู้ที่มีคะแนนเข้าร่วมกลุ่มในระดับต่ำมักจะอ้างความสัมพันธ์ส่วนตัว นอกจากนี้ผู้ที่มีคะแนนร่วมกลุ่มในระดับสูงมักจะ แสดงความสนใจต่อกิจกรรมขององค์กรชุมชนมากกว่าผู้ที่มีคะแนนเข้าร่วมกลุ่มในระดับต่ำ บุคคลที่สนใจกิจกรรมขององค์กรชุมชนมักจะใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ชุมชน ด้วยความเต็มใจ เขาสรุปว่า ความสนใจของบุคคลต่อองค์กร สถานภาพทางสังคมของบุคคล ลำดับช่วงชั้นของคนในสังคมและประสบการณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคม

Sharma (1976) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับวิทยาการใหม่ ของเกษตรกรในหมู่บ้านอินเดีย พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม ได้แก่ อายุ วรรณะ ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม ได้แก่ เป้าประสงค์ ความผูกพันและความสามารถ ปัจจัยทาง ด้านการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อกับพนักงานส่งเสริมการเกษตรและการทราบแหล่งข้อมูล ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ ได้แก่ การมีถนนใช้ได้ตลอดฤดูกาล และมีสถาบันสินเชื่อเพื่อการ เกษตร และแรงจูงใจ ได้แก่ การได้รับแจกพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี ไม่มีการเสี่ยงในการใช้ปุ๋ยเคมี หรือข้าวพันธุ์ใหม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับวิทยาการใหม่ของเกษตรกร

Feliciane (1978) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาไร่นาและที่ อยู่อาศัย พบว่า เกษตรกรจำนวน 380 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ยอมรับวิทยาการใหม่ทาง การเกษตร โดยให้เหตุผลว่า วิทยาการใหม่มีประสิทธิภาพสูง และสามารถทำได้ในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและญาติพี่น้อง พนักงานส่งเสริมการเกษตรมาแนะนำ ให้ใช้ ตลอดจนการใช้เทคนิคส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและเป้า ประสงค์ของเขา และการมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาการใหม่ก็เป็นเหตุผลอีกข้อหนึ่งของการยอมรับ วิทยาการใหม่

จากทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการยอมรับ นวัตกรรมทางการเกษตรนั้นมีปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลายประการ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว เช่น อายุ การศึกษา อาชีพ ปัจจัยทางด้านการติดต่อสื่อสาร เช่น แหล่งข้อมูลและการติดต่อกับผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ เช่น ขนาดของการถือครองที่ดินและสถาบันสินเชื่อ นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม เช่น ความเชื่อและทัศนคติก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิ พลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรเช่นกัน ปัจจัย 4 ประการนี้ จะได้นำเอาใช้เป็นตัว แปรอิสระในการอธิบายถึงการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร ในขณะเดียวกันข้อมูลเหล่านี้จะ ถูกนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมด้วย การศึกษาวิจัยหลาย ๆ เรื่องได้นำเอา แนวความคิดของการมีส่วนร่วมทางสังคมมาอธิบายถึงการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร การ ศึกษาวิจัยครั้งนี้จะนำเอาการมีส่วนร่วมทางสังคมมาใช้วัดประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาชุมชน ดังนั้นปัจจัยทั้ง 4 ประการดังกล่าวข้างต้น จะถูกนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมการยอมรับ นวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในระดับครอบครัว และ ชุมชน

2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร ได้แก่ การใช้ข้าวพันธุ์ใหม่ การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ยาฆ่าแมลง และการใช้เครื่องจักรขนาดเล็กในการเกษตร และการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กร ชุมชน และกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร วัด โรงเรียน และการพัฒนาหมู่บ้าน
3. เพื่อวัดทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนวัตกรรมทางการเกษตรและโครงการพัฒนาชุมชน
4. เพื่อศึกษาถึงความต้องการของประชาชนอันจะเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

สมมติฐานในการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนตัวของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคม
2. การติดต่อสื่อสารกับสังคมภายในและภายนอกของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคม
3. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคม
4. ทัศนคติและความเชื่อของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรและการมีส่วนร่วมทางสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้นมีมากมายหลายประการ และค่อนข้างซับซ้อน รวมทั้งนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาล การศึกษาครั้งนี้ มิได้พยายามที่จะตอบปัญหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยมิได้ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท และปัญหาความสอดคล้องของนโยบายการพัฒนาชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งทั้ง 2 ประการนี้ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย

การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดที่จะศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยศึกษาภาคละ 3 จังหวัด รวมหมู่บ้านที่จะทำการศึกษา 9 หมู่บ้าน และในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนนั้นจะศึกษาถึงปัจจัยบางประการเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพิจารณาวางแผน ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยนำไปสอนวิชาการด้านต่าง ๆ เช่น สังคมวิทยาชนบท การพัฒนาชุมชน สังคมวิทยาพัฒนาการ เป็นต้น ที่ทำการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันอื่น ๆ ได้
4. ผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำนิยามศัพท์

ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ปัจจัย หมายถึง เหตุหรือการกระทำอันมีผลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชุมชนให้เจริญขึ้นทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม-การเมือง

การยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร หมายถึง การที่เกษตรกรยอมรับเอาเทคโนโลยี แผนใหม่ทางการเกษตร จากคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและนำไปปฏิบัติ กล่าวคือ การใช้พันธุ์พืชชนิดใหม่ การใช้ปุ๋ยหมัก การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ยาฆ่าแมลง การปลูกพืชหมุนเวียน การใช้เครื่องจักร ในการเกษตร เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ กิจกรรมขององค์กรชุมชน ลักษณะของการมีส่วนร่วมมีอยู่หลายระดับ ตั้งแต่เป็นสมาชิกจนถึง เป็นผู้นำหรือประธานกรรมการ

หมู่บ้าน หมายถึง ที่ที่มีคนอยู่รวมกันมากถึงจำนวนบ้านจะน้อย ก็ถือจำนวนคนเป็น สำคัญประมาณ 200 คน ถือว่าเป็นหมู่บ้านหนึ่ง

ตอนที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. คำนำ

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านไทย เป็นการวิจัยแบบประยุกต์ (Applied research) ซึ่งอยู่ในลักษณะของการวิจัยสนาม (Field research) ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่ชนบท 9 จังหวัดในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

2. การกำหนดรูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจ (Survey research) ตัวแปรที่จะศึกษาประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร และการมีส่วนร่วมทางสังคม

1. ปัจจัยทางด้านคุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วย

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 สถานภาพการสมรส
- 1.4 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน
- 1.5 ประสบการณ์ในการบวช
- 1.6 ความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- 1.7 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย
- 1.8 ระดับการศึกษา
- 1.9 อาชีพหลัก
- 1.10 ประเภทของชาวนา

2. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย

- 2.1 เคยไปในตัวจังหวัด
- 2.2 เคยไปกรุงเทพฯ
- 2.3 การฟังวิทยุ
- 2.4 การอ่านหนังสือพิมพ์

- 2.5 ถนนที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคม
- 2.6 การได้รับฟังข่าวสารทางการเกษตรจากวิทยุ พ่อค้า ญาติหรือเพื่อน
ผู้ใหญ่บ้าน พนักงานส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาก
- 2.7 การรับรู้ว่ามีโครงการพัฒนาชุมชนเป็นครั้งแรก
- 2.8 การรู้จักชื่อพัฒนาก
- 2.9 การสนทนากับพัฒนาก
- 2.10 การฝึกอบรม
3. ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ ประกอบด้วย
 - 3.1 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
 - 3.2 ขนาดของการถือครองที่ดิน
 - 3.3 ขนาดของที่ดินทำการเกษตรกรรม
 - 3.4 ระดับของการครองชีพ
 - 3.5 จำนวนกระบือ
 - 3.6 รายได้พิเศษ
 - 3.7 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.8 การกู้ยืมเงินจากบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ญาติหรือเพื่อน นายทุน
สหกรณ์ หน่วยงานรัฐบาล และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
4. ปัจจัยทางด้านทัศนคติและความเชื่อ ประกอบด้วย
 - 4.1 ทัศนคติต่อโครงการพัฒนาชุมชน
 - 4.2 ความเชื่อเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการพัฒนาชุมชนที่มีต่อครอบครัว
 - 4.3 ความเชื่อเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการพัฒนาชุมชนที่มีต่อหมู่บ้าน
- 2.2 ตัวแปรตามมี 2 ตัวแปร คือ
 1. การยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร
 2. การมีส่วนร่วมทางสังคม

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์

หน่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน

ประชากร ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi-stage Random Sampling ในแต่ละภาคเลือกจังหวัดตัวอย่าง 3 จังหวัด แต่ละจังหวัดตัวอย่าง เลือกอำเภอตัวอย่าง ตำบลตัวอย่าง หมู่บ้านตัวอย่าง ครึ่งเรือน ตัวอย่างการเลือกจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้านและครัวเรือน โดยวิธีการสุ่มแบบ Simple Random Sampling จะได้ตัวอย่างเพื่อ สัมภาษณ์ประมาณ 1,000 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยจะสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าครอบครัว
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและกิจกรรมในครอบครัว
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับวิทยาการเกษตรกรรมแผนใหม่และการอนามัย
- ตอนที่ 5 ความรู้และทัศนคติต่องานพัฒนาชุมชน
- ตอนที่ 6 เหตุผลของการยอมรับหรือขัดขวางโครงการพัฒนาชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงในรูปตารางและอัตราส่วนร้อยละ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ใช้วิธีการสถิติอื่น ๆ เช่น ไคสแควร์ แกมมา เข้าช่วยตามความเหมาะสม

ตอนที่ 3

ระยะเวลาในการทำวิจัย

ลักษณะงาน	ระยะเวลา	จำนวนเดือน
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล	กันยายน 2529 - มกราคม 2530	5 เดือน
2. การแจกแจงข้อมูล	กุมภาพันธ์ 2529 - เมษายน 2530	3 เดือน
3. การวิเคราะห์และแปลข้อมูล	พฤษภาคม 2529 - สิงหาคม 2530	4 เดือน
4. สรุปผลและเสนอผลการวิจัย	กันยายน 2529 - ตุลาคม 2530	2 เดือน
	รวมเวลา	14 เดือน

ตอนที่ 4

งบประมาณในการดำเนินการวิจัย

1. หมวดค่าตอบแทน	25,920 บาท	
ค่าจ้างผู้ช่วยนักวิจัยระดับปริญญาตรี (4 คน 2 เดือน ๆ ละ 2,765 บาท)	22,120 บาท	
ค่าอัดสำเนา	500 บาท	
ค่าเรียงหน้า	300 บาท	
ค่าพิมพ์ดีดรายงานการวิจัย	3,000 บาท	
2. หมวดค่าใช้สอย	28,300 บาท	
ค่าเบี้ยเลี้ยง (1 เดือน)	2,400 บาท	
ค่าที่พัก (1 เดือน)	6,000 บาท	
ค่าพาหนะเดินทางเก็บข้อมูลในสนาม	12,000 บาท	
- (ค่าเช่ารถ, ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เหมมาจ่าย)		
- (ไป-กลับ กทม. สงขลา ปัตตานี นครศรีธรรมราช) 4,500 บาท		
- (ไป-กลับ กทม. ขอนแก่น ร้อยเอ็ด ยโสธร) 3,000 บาท		
- (ไป-กลับ ลำปาง พะเยา เชียงใหม่) 4,500 บาท		
ค่าถ่ายเอกสาร	1,000 บาท	
ค่าเขียนโปรแกรมและค่าปรึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และค่าเตรียมข้อมูล ค่ากระดาษต่อเนื่องใช้กับคอมพิวเตอร์	3,500 บาท	
(ในกรณีที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยไม่ได้)		
ค่าพิมพ์แบบสอบถาม (1,000 ชุด ๆ ละ 1 บาท)	1,000 บาท	
ค่าเข้าปกเย็บเล่ม (40 เล่ม ๆ ละ 60 บาท)	2,400 บาท	
3. หมวดค่าวัสดุ	4,805 บาท	
ค่ากระดาษโรเนียว (35 รีม ๆ ละ 65 บาท)	2,275 บาท	
ค่ากระดาษไข (8 กล่อง ๆ ละ 145 บาท)	1,160 บาท	
ค่าหมึกโรเนียว (6 หลอด ๆ ละ 145 บาท)	870 บาท	
ค่าวัสดุอื่น ๆ	500 บาท	

รวมทั้งสิ้น 59,025 บาท

หมายเหตุ ขออภัยเนื่องด้วยทุกรายการ

ตอนที่ 5

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน, **บทบาทของกรมการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาชนบท.** (เอกสารโรเนียว) 2530.

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. **รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท** (เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม) 2526.

_____. **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของพัฒนากรที่มีต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่.** (เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม) 2528.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. **ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย.** กรุงเทพฯ : ดี แอนด์ เอส, 2526.

_____. **องค์กรของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีของกรมการพัฒนาชุมชน.** เอกสารประกอบด้วยการอภิปรายในการประชุมเรื่อง การพึ่งตนเองของชุมชนชนบท ซึ่งจัดโดยอาสาพัฒนาแคนาดา ประเทศไทย สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 28 - 29 เมษายน 2526.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์, 2526.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาชนบทในระดับจังหวัดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)** กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2528.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **อินไซด์ แผน 6.** กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2530.

Anderson, W.A. **Rural Social Participation and Family Life.** Bulletin 314, Ithaca, N.Y. : Cornell University, Agricultural Experiment Station, 1984.

Barber: Bernard. **Social Stratification.** New York : Harcourt brace & World, 1957.

Batten, I.R. **Communities and Their Development.** London : Oxford University Press, 1957.

_____. **The Non-directive Approach to Group and Community Work.** London : Oxford University Press, 1967.

Bennett, Austin E. **Reflections on Community Development Education.** Bulletin 576, Orono : University of Maine, 1960.

Bennett. CF., and Donald L. Nelson, **Analyzing Impacts of Community Development.** State College, Mississippi State University South, rural Development Center, 1968.

- Bernard, Russel H., and Pertti. Pelto **Technology and Social Change**. New Jersey : Macmillan, 1972.
- Bhattacharyya, S.N. **Community Development : An Analysis of the Program in India**. Calcutta : Academic Publishers, 1970.
- ⁴ Biddle. W.W. , and Loureide J. Biddle **The Community Development Process**. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1963.
- _____ **Encouraging Community Development : A Training Guide for Local Workers**. New York : Holt, Rinehart and Winston. 1986
- Blalock. Hubert M.Jr. **An Introduction to Social Research**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice- Hall. 1970.
- Brandt Commission. **Common Crisis North-south : Cooperation for World Recovery**. Cambridge : The MIT Press. 1983.
- Brodensha. David. and Peter, Hodge. **Community Development : An Interpretation**. San Francisco : Chandler Publishing 1969.
- Bredemier H.C., and Sephenson R.M., **The Analysis of Social Systems**. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1962.
- Cary, Lee J. **Community Development As a Process**. Columbia : University of Missouri Press, 1973.
- Chekki. Dan A. **Community Development : Theory and Method of Planned Change**. New Delhi : Vidas Publishing House 1979.
- Clinard, Marshall B. **Slums and Community Development : Experiment in Self-Help**. New York The Free Press. 1966.
- Cochrane. Glenn. **Development Anthropology**. London : Oxford University Press, 1971.
- Cook, James B. **Community Development Theory**. Columbia University of Missouri Columbia Press, 1985.
- Coser. Lewis A. (editor). **The Idea of Social Structure**. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1975.
- Covar, Prospero. **The Masagana/Margate System of Planting Rice : A Study of an Agricultural Innovation** . Quezon : Community Development Research Council, University of the Philippines, 1960.

- Coughenour, Milton C. "Some General Problems in diffusion," In **diffusion Research Needs**.
Columbia ; University of Missouri, North Central Regional Research Bulletin 186.1968.
- Cox, Fred **M.**, and others (Editors). **Strategies of Community Organization** : A Book of Readings.
Itasca, Ill. : F. E. Peacock. 1970
- Department of Community Development. College of Public and Community Services, University
of Missouri. **Basic Community Development**. (Unpublished).
- Dunham, A. "the Outlook for Community Development." In **The Social Welfare Forum**,
Proceedings of the National Conference of Social Welfare, 1958.
- Duscutoy, Peter. **The Organization of a Community Development Programme**. London :
Oxford University Press, 1962.
- Edwards, Allen D., and Dorothy Jones, (Eds.). **Community and Community Development**
New York : Mouton Press, 1976.
- Feliciano, D.G. **The Farm and Home Development Project : And Evaluation**. Community
Development Research Council, University of the Philippines. 1978.
- Foster, George M. **Traditional Cultures, and The Impact of Technological Change**. New York
: Harper & Row, 1965.
- Goldsen, Rose, and Max Ralis "Factors Related to the Acceptance of Innovations in bang chan,
Thailand, **Southeast Asia Program Data Paper**. Ithaca, N.Y. : Cornell University, 1967.
- Goodenough, Ward Hunt. **Cooperation in Change**. New York : Russell Sage Foundation, 1973.
- Greene, Brook A. "Rate of Adoption of New Farm Protices in the Central Plains of Thailand."
(Unpublished Ph.D.thesis). Ithaca, N.Y.; Cornell University, 1971
- Heckert, Paul C. "The Forms of Social Expression : A Study of Response Consistency." (Unpublished
Ph.D.thesis). Ithaca, N.Y. ; Cornell University, 1969.
- Heider, Fritz. **The Psychology of Interpersonal Relations**. New Vork John Willey & Sons. 1958.
- Kanchonachitra, Chiraphan. "Some Factors Related to Leadership of Men and Women in
**A New York State Community and their implications to Community Develop-
ment in Thailand**." (Unpublished Ph.D. thesis). Ithaca, N.Y. Cornell University, 1976.
- Langbacka, kurt, E "Self Confidence in Ability to Perform Leadership Functions as a Factor in Social
Participation." (Unpublished M.S. thesis). Ithaca, N.Y. : Cornell University, 1970.

- Less, ray, and George, Smith (Eds.) **Action Research in Community Development.** Boston : Routledge & Kegan Paul, 1975.
- Lionberger, Herbert F. **Adoption of New Ideas and Practices.** Ames : Iowa State University Press, 1960.
- Lippitt Ronald, Jeanne, Watson and Bruce Westley, **The Dynamics of Planned Change.** New York : Harcourt. Brace, 1964.
- Loomis, Charles P. **Social Systems.** Princeton, N.J. : D. Van Nostrand, 1960.
- Maranell, Gary M. (editor). **Scaling : A Sourcebook for Behavioral Scientists.** Chicago : Aldine Publishing , 1974.
- Marx, Karl, Das Elend der Philosophie. As Quoted and translated in **Class and Class Conflict in Industrial Society** by Ralf Dahrendorf Standrofd. Calif: Standford University Press, 1959.
- Maslow, Abraham H. **Motivation and Personalii.** New York : Harper & Row, 1970.
- Menzel, Herbert. "A Coefficient for Scalogram Analysis," **Public Opinion Quarterly**, Summer (1953), 268-280.
- Merton, Robert K. **Social Theory and Social Structure.** New York : Free Press, 1968.
- Miniclier, Louis M. 'Community Development Defined.'" **Community Development Review**, (December 1956), 1-2
- Moerman, Michael. **Agricultural Change and Peasant Choice in a Thai Village.** Berkeley : University of California Press, 1968.
- Mosher, A.T. **Getting Agriculture Moving.** New York : Frederick A. Praeger, 1966.
- Nelson, Lowry, Charles E.. Ramsey, and Coolie, Verner. **Community Structure and Change.** New York : Macmillan 1960.
- Nunnally, Jum C. **Psychometric Theory.** New York : McGraw-Hill, 1967.
- Parsons, Talcott. **Structrue and Process in Modern Societies.** New York : Free Press, 1962.
- Parsons, Talcott, and Edward A. Shills, (editors). **Towards a General Theory of Action.** New York : Harper & Row, 1962.
- Phillips, Herbert P. **Thai Peasant Personality : The Patterning of Interpersonal Behavior in the Village of Bang Chan.** Berkeley.: University of California Press. 1965.
- Ploch, Louis A. "Factors Related to the Formal Social Participation of Twenty - Six Selected Rural Persons." (Unpublished Ph.D. thesis). Ithaca, N.Y. Cornell University. 1974.

- Reeder, William W. **Beliefs, Disbeliefs and Social Actions**. Bulletin 74, Ithaca, N.Y. : Cornell University, Department of Rural Sociology, 1975.
- Reeder, W.W. and others. **A Comparison of Beliefs and Disbeliefs and Reference Category Characteristics as Directive Factors of Social Action in Five Cultures**. Bulletin 75. Ithaca, N.Y. : Cornell University. Department of Rural Sociology, 1975.
- Rogers, Everett M. **Diffusion of Innovations**. New York : Free Press of Glencoe, 1962.
- Rural Sociological Society. **Sociological Research on the Diffusion and Adoption of New Form Practices**. Lexington : Kentucky Agricultural Experiment Station, 1972.
- Sanders, Irwin T. "Theories of Community Development," **Rural Sociology**, 23 (March 1958), 1-12
- Selltiz, Claire, and others. **Research Methods in Social Relations**. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1973.
- Sharma, Prakash N. "Incentives and Disincentives Related to Adoption of Agricultural Innovations by Small University, Madhya Pradesh, India," (Unpublished Ph.D. thesis). Ithaca, N.Y. : Cornell University, 1976.
- Singh, Baij Nath. "Research Findings on Social Participation and Their Implications to Conditions in India." (Unpublished Master's essay). Ithaca, N.Y. : Cornell University, 1976.
- Singh, Gurcharn. "The Differential Characteristics of Early and Late Adopters of New Farm Practices, Punjab State, India." (Unpublished Ph.D. thesis). Ithaca, N.Y. : Cornell University. 1965.
- Snedecor, George W., and William G. Cochran. **Statistical Methods**. Ames: Iowa State University Press, 1974.
- Spicer, Edward H. **Human Problems in Technological Change**. New York : John Wiley & Sons, 1952.
- Suvanajata, Titaya. "Perceived Leader Role of Community Development Worker in Thailand." (Unpublished Master's thesis). Ithaca, N.Y. : Cornell University. 1964.
- United Nations. **Twentieth Report of the Administration Committee on Coordination to the Economic and Social Council**. E/2951, Annex II, 1956.
- Vayovananda, Ajavan. **Research Report on Community Development Workers' Training**. Bangkok : Community Development Department, Ministry of the Interior, 1966.
- Weber, Max. **The Theory of Social and Economic Organization**. New York : Free Press, 1964.

Winch, Robert F., and Donald T. Campbell. "Proof? No. Evidence? Yes. The Significance of Tests of Significance," **"The American Sociologist, 4** (May 1969). 140-143.

Yacoub. Salah M., and Antoine Haddad. **Factors Influencing Farmers' Participation in a Lebanese Village Cooperative**. Science Publication No. 48. Beirut, Lebanon : American University of Beirut, Faculty of Agricultural, 1970.

Yatsushiro. Toshio. **The Village Organization and Leadership in Northeast Thailand**. Bangkok : Community Development Department. Ministry of the Interior, 1966.

Young, Kimbell, and Raymond W. Mack. **sociology and Social life**. New York : American Book, 1959.

ตอนที่ 6

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	รองศาสตราจารย์ ดร.จิรพรรณ กาญจนะจิตรา Associate Professor Dr. Chiraphan Kanchanachitra
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการศึกษา	ปริญญาเอก (สังคมวิทยาชนบท) Cornell University
ผลงานทางวิชาการ	ตำรา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น (เขียนร่วม) ตำรา สังคมวิทยาทางปัญญา ตำรา วิธีการวิจัย ตำรา การพัฒนาชุมชน ตำรา ระเบียบวิธีการวิจัยขั้นสูงทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
งานวิจัย	1. บทบาทและสถานภาพของสตรีชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2518) 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของการเป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนาชุมชน (2523) 3. การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท (2526) 4. การศึกษาความพึงพอใจของพัฒนากรที่มีต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ (2528)